Original article

Evaluation of the Level of Depression in Students of School of Paramedic Sciences, Mazandaran University of Medical Sciences, in 2015

Soheil Azizi[1], Mohammad Taha Ebrahimi[2*], Amir Shamshirian[3], Shaghayegh Houshmand[4], Mahdi Ebrahimi[5], Seyyed Fateme Seyyed Esmaeeli[6], Mohammad Reza Hosseini[7]

1. Assistant Professor, School of Laboratory Sciences, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
2. BSc Student of Laboratory Sciences, Student Research Committee, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
3. BSc Student of Laboratory Sciences, Student Research Committee, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
4. BSc Student of Laboratory Sciences, Student Research Committee, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
5. BSc Student of Environmental Health Engineering, Student Research Committee, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
6. BSc Student of Laboratory Sciences, Student Research Committee, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
7. BSc Student of Radiology, Student Research Committee, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

Corresponding Author: Mohammad Taha Ebrahimi, Student Research Committee, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

Email: mt.ebrahimi@mihanmail.ir

Received: 4 October 2015
Revised: 6 December 2015
Accepted: 11 February 2016

ABSTRACT

Background & Objectives: Depression is one of the four major diseases worldwide and is the most common cause disease complications such as disability. Depression is a leading cause of suicide, which has been on a growing trend in the recent years. Depression can affect an individual's health, abilities, sense of success, and attractiveness, which are of great importance in life. One of the most detrimental effects of depression is the lack of desire to work and thrive. Given the importance of the prevalence of depression among students and implementing precautionary programs, this study aimed to determine the prevalence of depression among students of Mazandaran University of Medical Sciences.

Materials & Methods: This cross-sectional study was conducted in students of School of Paramedic Sciences, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran, 2015. Of 1500 students, 220 participants were randomly selected, and after obtaining the informed consent, they completed Beck Depression Inventory. According to this questionnaire, the levels of depression are categorized as follows: 1-10 normal, 11-16 mild mood disturbances, 17-20 borderline clinical depression, 21-30 moderate depression, 31-40 severe depression, and more than 40 extreme depression. The questionnaire consisted of two sections of demographic data and variables on depression. After studying reliable books and journals in the field, the questionnaire was given to 10 experts and the final revisions were made based on their comments. The reliability of the questionnaire was confirmed using test-retest reliability (r=0.96). Chi-square test was performed to analyze the data, using SPSS. P-value less than 0.05 was considered statistically significant.

Results: Approximately, 22%, 18%, 4%, and 16% of the students had mild mood disturbances, severe depression, borderline clinical depression, and moderate depression, respectively. The results showed that the rate of depression was higher in female students. Major also had a significant relationship with depression, that is, students of Laboratory Sciences had the highest level of depression, while the students of the Operating Room had the lowest level.

Conclusion: The results of this study indicated the high prevalence of depression among students. Therefore, appropriate measures should be taken to reduce the contributing factors to depression. Early detection of these factors can prevent the adverse complications of this condition.

Keywords: Beck, Depression, Mazandaran University of Medical Sciences

▶ **Citation**: Azizi S, Ebrahimi MT, Shamshirian A, Houshmand Sh, Ebrahimi M, Seyyed Esmaeeli SF, Hosseini MR. Evaluation of the Level of Depression in Students of School of Paramedic Sciences, Mazandaran University of Medical Sciences, in 2015. Tabari J Prev Med. Winter 2015;1(3):41-48.

[Downloaded from tbsrj.mazums.ac.ir on 2026-11-15]

مقاله پژوهشی

بررسی میزان افسردگی دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران در سال ۱۳۹۴

سهیل عزیزی[۱]، محمد طاها ابراهیمی[۲*]، امیر شمشیریان[۳]، شقایق هوشمند[۴]، مهدی ابراهیمی[۵]، سید فاطمه سید اسماعیلی[۶]، محمد رضا حسینی[۷]

۱. استادیار گروه علوم آزمایشگاهی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
۲. دانشجوی کارشناسی علوم آزمایشگاهی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
۳. دانشجوی کارشناسی علوم آزمایشگاهی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
۴. دانشجوی کارشناسی علوم آزمایشگاهی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
۵. دانشجوی کارشناسی مهندسی بهداشت محیط، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
۶. دانشجوی کارشناسی علوم آزمایشگاهی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
۷. دانشجوی کارشناسی رادیولوژی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

نویسنده مسئول: محمد طاها ابراهیمی، دانشجوی کارشناسی علوم آزمایشگاهی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران

پست الکترونیک:
mt.ebrahimi@mihanmail.ir

دریافت: ۹۴/۷/۱۲
اصلاحیه: ۹۴/۹/۱۵
ویراستاری: ۹۴/۱۱/۲۲

چکیده

سابقه و هدف: یکی از چهار بیماری عمده در دنیا افسردگی می‌باشد که شایع‌ترین علت ناتوانی ناشی از بیماری‌ها است. این بیماری یکی از علل خودکشی می‌باشد و در سال‌های اخیر، رشد فزاینده‌ای در جمعیت داشته است. افسردگی زمینه‌هایی مثل موفقیت، جذابیت، سلامتی و توانایی که بیشترین ارزش را برای یک فرد دارد، تحت تأثیر قرار می‌دهد. از مخرب‌ترین عوارض آن کاهش میل به کار و فعالیت می‌باشد. نظر به اهمیت به حساب آوردن شیوع افسردگی بین دانشجویان جهت برنامه‌ریزی انواع پیشگیری‌ها، پژوهش حاضر به منظور تعیین میزان شیوع افسردگی دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران انجام گردید.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه توصیفی-تحلیلی است که به منظور تعیین میزان افسردگی در دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران در سال ۱۳۹۴ انجام شده است. جامعه‌ی مورد پژوهش، دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران بودند. روش نمونه‌گیری به‌صورت تصادفی بوده و از بین ۱۵۰۰ نفر کل دانشجویان، ۲۲۰ نفر بعد از کسب رضایت آگاهانه، پرسشنامه آزمون بک (The Beck Depression Inventory) را تکمیل نمودند. برای جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه، از آزمون سنجش افسردگی بک استفاده شد. براساس پرسشنامه آزمون بک، درجات افسردگی به این صورت تقسیم‌بندی شده است: ۱۰-۱ طبیعی، ۱۶-۱۱ کمی افسرده، ۲۰-۱۷ نیازمند مشورت با روانشناس، ۳۰-۲۱ به نسبت افسرده، ۴۰-۳۱ افسردگی شدید و بیش از ۴۰ افسردگی بیش از حد. فرم پرسشنامه شامل دو قسمت اطلاعات فردی و متغیرهای مؤثر بر افسردگی بود که جهت تعیین اعتبار، فرم مذکور بعد از مطالعه‌ی کتب و مجلات معتبر در اختیار ۱۰ نفر از اساتید صاحب‌نظر قرار گرفت. بعد از انجام اصلاحات، فرم نهایی تهیه گردید و جهت تعیین اعتماد علمی فرم پرسشنامه، از آزمون مجدد استفاده شد که با $r=0/96$ مورد تأیید قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون کای دو استفاده گردید و سطح معنادار آزمون‌ها ۵ درصد در نظر گرفته شد.

نتایج: ۲۲ درصد از دانشجویان دارای افسردگی کم، ۱۸ درصد دارای افسردگی شدید، ۴ درصد نیازمند مشورت و ۱۶ درصد به نسبت افسرده بودند. نتایج نشان داد که خانم‌ها افسردگی بیشتری نسبت به آقایان داشتند. همچنین رشته تحصیلی نیز رابطه‌ی معناداری با میزان افسردگی افراد داشت؛ به‌طوری که دانشجویان رشته علوم آزمایشگاهی بیشترین افسردگی و دانشجویان رشته اتاق عمل کمترین افسردگی را نشان دادند.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج پژوهش حاضر که بیانگر فراوانی افسردگی در بین دانشجویان است، باید تدابیری اتخاذ گردد تا عواملی که در بروز افسردگی مؤثر هستند، کاهش یابند و با شناخت سریع و به موقع از عواقب آن پیشگیری شود.

واژه‌های کلیدی: آزمون بک، افسردگی، دانشجویان دانشکده دانشگاه علوم پزشکی مازندران

◀ **استناد:** عزیزی، سهیل؛ ابراهیمی، محمد طاها؛ شمشیریان، امیر؛ هوشمند، شقایق؛ ابراهیمی، مهدی؛ سید اسماعیلی، سید فاطمه؛ حسینی، محمد رضا. بررسی میزان افسردگی دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران در سال ۱۳۹۴. مجله طب پیشگیری طبری، زمستان ۱۳۹۴؛ ۱(۳):۴۸-۴۱.

[Downloaded from tbsrj.mazums.ac.ir on 2026-11-15]

مقدمه

افسردگی اختلالی است که با کاهش انرژی و علاقه، احساس گناه، اشکال در تمرکز، بی‌اشتهائی و افکار مرگ و خودکشی مشخص می‌شود و با تغییر در سطح فعالیت، توانایی‌های شناختی، تکلم و سایر ریتم‌های بیولوژیک همراه است. افسردگی منجر به اختلال در عملکرد شغلی، روابط اجتماعی و بین فردی می‌شود (۱). میزان شیوع افسردگی در زنان بیشتر از مردان است و در مجردها، بیوه‌ها و افراد طلاق گرفته، بیشتر از متأهلین می‌باشد (۱).در بیشتر جوامع افسردگی یکی از اختلالات شایع خلق می‌باشد؛ به‌طوری که ۱۵-۱۲ درصد زنان و ۱۲-۵ درصد مردان در دوره‌ای از زندگی دچارآن می‌شوند. به‌طور متوسط ۴۳-۲۴ درصد جمعیت افراد ۱۵سال به بالای ایران مبتلا به افسردگی می‌باشند (۲).

افسردگی می‌تواند کشنده باشد. در سال‌های اخیر، خودکشی در جمعیت جوان و نوجوان رشد فزاینده‌ای داشته است، این در شرایطی است که انواع مختلف و متعددی از داروهای آرام‌بخش ضدافسردگی در دهه‌ی جاری برای درمان افسردگی تجویز شده است (۲).

افسردگی عامل ناراحتی‌های جسمانی متعددی است که از جمله‌ی آن می‌توان به یبوست، اسهال، بدن درد، کم‌خوابی، خستگی، کم شدن میل جنسی، فراموشی، لرزش اندام‌ها، کرخ شدن و خواب رفتگی بدن اشاره کرد (۲). بیش از ۸۰ درصد بیماران افسرده خود را انسان بی‌ارزشی می‌دانند، به‌خصوص در زمینه‌هایی مثل هوش، موفقیت، اشتها، جذابیت، سلامتی و توانایی که برایشان بیشترین ارزش‌ها را دارد، احساس ناتوانی می‌کنند. از جمله مخرب‌ترین عوارض افسردگی کاهش میل به کار و فعالیت می‌باشد (۲). همچنین طبق گزارش سازمان بهداشت جهانی و بانک جهانی، افسردگی در صدر علل مهم ناتوانی و از کار افتادگی در جهان قرار دارد (۳).

از بین انواع تنیدگی، تنیدگی ناشی از محیط کار بسیار شایع است؛ زیرا محیطی که در آن فشار جسمی و روانی زیاد حاکم باشد، علاوه‌بر این که دستیابی به اهداف شغلی مشکل خواهد بود، کارکنان نیز دچار معضلات جسمی و روانی می‌شوند (۴).از شایع‌ترین بیماری‌های روانی افسردگی می‌باشد که میزان شیوع آن در بین دانشجویان ۶۴-۱۰ درصد گزارش نموده‌اند. نظر به اهمیت به حساب آوردن شیوع افسردگی بین دانشجویان جهت برنامه‌ریزی انواع پیشگیری‌ها، پژوهش حاضر به منظور تعیین میزان شیوع افسردگی دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران در سال ۱۳۹۴ انجام گردید.

مواد و روش ها

این پژوهش یک مطالعه توصیفی-تحلیلی است که به منظور تعیین میزان افسردگی در بین دانشجویان در سال ۱۳۹۴ انجام شد. جامعه‌ی مورد پژوهش، دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران بودند و حجم نمونه براساس فرمول $n=z^2NP(1-P)/d^2(N-1)+Z^2P(1-P)$ با دقت ۵ درصد وضریب اطمینان ۹۵ درصد در بین ۲۲۰ نفر تعیین گردید. اطلاعات گردآوری شده با استفاده از پرسشنامه آزمون بک به دست آمد. پرسشنامه دارای دو بخش می‌باشد که بخش اول پرسشنامه، سؤالاتی از قبیل مشخصات جمعیتی افراد مانند: سن، جنس، رشته، تأهل و ... مطرح شده و در بخش دوم سؤالاتی جهت بررسی میزان افسردگی افراد براساس پرسشنامه آزمون بک طرح شده است (۱۲). روایی پرسشنامه با نظرخواهی از متخصصین و پویایی آن با آزمون مجدد انجام گرفت و ضریب همبستگی به‌دست آمده برای سؤالات آگاهی $r = ۰/۹۶$ می‌باشد.

در مورد روایی پرسشنامه افسردگی بک نیز پژوهش‌های مختلفی انجام شده است. میانگین همبستگی پرسشنامه افسرگی بک با مقیاس درجه‌بندی روانپزشکی همیلتون (Hamilton Depression Rating Scale: HRSD)، مقیاس خودسنجی زونگ (The Zung Self-Rating Anxiety Scale: SAS)، مقیاس افسردگی MMPI (Minnesota Multiphasic Personality Inventory)، مقیاس صفات

[Downloaded from tbsrj.mazums.ac.ir on 2026-11-15]

جدول ۱: توزیع فراوانی و درصد دانشجویان مورد مطالعه بر حسب میزان افسردگی و جنس

افسردگی-جنس طبیعی		افسردگی			
		کمی افسرده	افسردگی شدید	به نسبت افسرده	نیازمند به مشاوره
زن	فراوانی	۳۴	۲۹	۸	۱۹	۳۳
	درصد	۳۸	۶۵	۷۱	۵۳	۸۳
مرد	فراوانی	۵۵	۱۶	۳	۱۷	۷
	درصد	۶۲	۳۵	۲۹	۴۷	۱۷
کل	فراوانی	۸۹	۴۵	۱۰	۳۶	۴۰
	درصد	۴۰	۲۲	۴	۱۶	۱۸

عاطفی چندگانه افسردگی و آزمون SCL-۹۰ (The Symptom Checklist-۹۰)، بیش از ۰/۶۰ است. در داخل کشور نیز پژوهش‌های مختلفی انجام گرفته است که به اندازه‌گیری ویژگی‌های روانسنجی این ابزار پرداخته‌اند. از بین این پژوهش‌ها می‌توان به پژوهش تشکری و مهریار در سال ۱۳۷۳اشاره کرد که ضریب پایایی آن در ایران را ۰/۷۸ به‌دست آوردند (۱۷). در پژوهش‌های دیگر از جمله پژوهش پرتوی در سال ۱۳۵۴، وهاب‌زاده در سال ۱۳۵۲ و چگینی در سال ۱۳۸۱، اعتبار پرسشنامه بک، بالا گزارش شده و از ۰/۷۰ تا ۰/۹۰ متغیر بود (۱۶).

بنابراین براساس پرسشنامه آزمون بک، درجات افسردگی به این صورت تقسیم‌بندی شده است: ۱۰-۱ طبیعی، ۱۶-۱۱ کمی افسرده، ۲۰-۱۷ نیازمند مشورت با روانشناس، ۳۰-۲۱ به نسبت افسرده، ۴۰-۳۱ افسردگی شدید و بیش از ۴۰ افسردگی بیش از حد. اطلاعات محرمانه و بدون ذکر نام بوده و جهت تجزیه تحلیل آماری تحقیق از آزمون کای دو

جدول ۲: توزیع فراوانی و درصد دانشجویان مورد مطالعه بر حسب میزان افسردگی و رتبه تولد

افسردگی-رتبه تولد طبیعی		افسردگی				
		طبیعی	کمی افسرده	افسردگی شدید	به نسبت افسرده	نیازمند به مشاوره
اول	فراوانی	۱۱	۱۱	۴	۸	۸
	درصد	۱۳	۲۵	۳۵	۲۳	۲۰
دوم	فراوانی	۱۳	۱۳	۲	۱۲	۱۲
	درصد	۱۵	۳۰	۲۰	۳۳	۳۰
سوم	فراوانی	۲۰	۹	۲	۱۰	۵
	درصد	۲۲	۲۲	۱۸	۲۸	۱۳
چهارم	فراوانی	۱۸	۶	۲	۳	۷
	درصد	۲۰	۱۵	۲۰	۸	۱۸
پنجم	فراوانی	۲۶	۵	۱	۴	۷
	درصد	۳۰	۱۳	۷	۸	۲۰

[Downloaded from tbsrj.mazums.ac.ir on 2026-11-15]

جدول ۳: توزیع فراوانی و درصد دانشجویان مورد مطالعه بر حسب میزان افسردگی و رضایت تحصیلی

افسردگی-رضایت تحصیلی طبیعی		افسردگی				
		کمی افسرده	افسردگی شدید	به نسبت افسرده	نیازمند به مشاوره	
دارد	فراوانی	۷۱	۲۰	۴	۷	۹
	درصد	۸۰	۴۴/۶	۳۵	۱۸	۲۲
ندارد	فراوانی	۱۸	۲۵	۶	۲۹	۳۱
	درصد	۲۰	۵۵/۴	۶۵	۸۲	۷۸
کل	فراوانی	۸۹	۴۵	۱۰	۳۶	۴۰
	درصد	۴۰	۲۲	۴	۱۶	۱۸

ونرم‌افزار SPSS 18 استفاده شد.

نتایج

این پژوهش به منظور تعیین میزان افسردگی در بین دانشجویان دانشکده پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی مازندران در سال ۱۳۹۴ انجام شد. اطلاعات به‌دست آمده نشان داد که از مجموع ۲۲۰ نفر دانشجوی مورد مطالعه، ۲۲ درصد دارای افسردگی کم، ۱۸ درصد دارای افسردگی شدید، ۴ درصد نیازمند مشورت و ۱۶ درصد به نسبت افسرده بودند. در این مطالعه ملاحظه شد که خانم‌ها دارای افسردگی بیشتری نسبت به آقایان بودند که بیانگر وجود رابطه‌ی معنادار بین میزان افسردگی و جنسیت می‌باشد (P< ۰/۰۵، جدول ۱). بین افسردگی و رتبه تولد نیز رابطه‌ی معناداری به‌دست آمد؛ به‌طوری که بیشترین درصد افسردگی در بین دانشجویانی بود که دومین رتبه تولد را داشتند (P< ۰/۰۵، جدول ۲). همچنین ملاحظه شد که بیشترین درصد دانشجویانی که افسردگی داشتند کسانی بودند که رضایت تحصیلی نداشتند. بین این دو متغییر نیز رابطه‌ی معناداری به‌دست آمد (P< ۰/۰۵، جدول ۳). نتایج نشان داد که بیشترین درصد دانشجویانی که افسردگی داشتند مجرد بودند. با انجام آزمون کای دو بین میزان افسردگی دانشجویان و تأهل رابطه‌ی معناداری مشاهده شد (P< ۰/۰۵، جدول ۴). همچنین طبق نتایج حاصل‌شده، بیشترین درصد دانشجویانی که افسردگی داشتند دانشجویان سال دوم بودند که با انجام آزمایش رابطه‌ی معناداری بین دو

جدول ۴: توزیع فراوانی و درصد دانشجویان مورد مطالعه بر حسب میزان افسردگی و تأهل

افسردگی-تأهل طبیعی		افسردگی				
		کمی افسرده	افسردگی شدید	به نسبت افسرده	نیازمند به مشاوره	
متأهل	فراوانی	۶۵	۱۳	۳	۱۵	۱۹
	درصد	۷۴	۲۸/۶	۳۵	۴۸	۴۶
مجرد	فراوانی	۲۴	۳۲	۷	۱۷	۲۱
	درصد	۲۶	۷۱/۴	۶۵	۵۲	۵۴
کل	فراوانی	۸۹	۴۵	۱۰	۳۶	۴۰
	درصد	۴۰	۲۲	۴۰	۱۶	۱۸

[Downloaded from tbsrj.mazums.ac.ir on 2026-11-15]

جدول ۵: توزیع فراوانی و درصد دانشجویان مورد مطالعه بر حسب میزان افسردگی و سال تحصیلی

افسردگی-سال تحصیلی طبیعی کمی افسرده			افسردگی				
			افسردگی شدید	به نسبت افسرده	نیازمند به مشاوره		
سال تحصیلی	سال اول	فراوانی	۱۷	۱۳	۱	۶	۶
		درصد	۲۰	۱۵	۱۲	۱۷	۱۴
	سال دوم	فراوانی	۲۹	۳۲	۴	۱۲	۱۴
		درصد	۳۲	۳۵/۴	۳۸	۳۳	۳۶
	سال سوم	فراوانی	۲۵	۲۶	۲	۹	۱۵
		درصد	۲۸	۳۰/۶	۲۵/۶	۲۵	۳۸
	سال چهارم	فراوانی	۲۷	۹	۳	۹	۵
		درصد	۳۰	۲۰	۲۴/۶	۲۵	۱۲
	کل	فراوانی	۸۹	۴۵	۱۰	۳۶	۴۰
		درصد	۴۰	۲۲	۴	۱۶	۱۸

متغیر به‌دست آمد (P< ۰/۰۵، جدول ۵). رشته تحصیلی نیز رابطه‌ی معناداری با میزان افسردگی افراد دارد (P< ۰/۰۵، جدول ۶)؛ به‌طوری که دانشجویان رشته علوم آزمایشگاهی بیشترین افسردگی و دانشجویان رشته اتاق عمل کمترین افسردگی را داشتند.

بحث و نتیجه گیری

برای دست یافتن به اهداف تحقیق، داده‌ها مورد ارزیابی قرار گرفت و پژوهش حاضر نشان داد که ۲۲ درصد دانشجویان دارای افسردگی کم، ۱۸ درصد دارای افسردگی شدید، ۴ درصد نیازمند مشورت و ۱۶درصد به نسبت افسرده بودند که با مطالعه ایلدرآبادی و همکاران که در سال ۸۰ به بررسی میزان افسردگی دانشجویان دانشکده علوم پزشکی زابل پرداختند اندکی هماهنگی و اندکی تفاوت داشت؛ چراکه یافته‌های پژوهش قبلی نشان داد که ۳۶ درصد دانشجویان افسردگی نداشتند، ۱۹ درصد افسردگی خفیف، ۱۳ درصد مرزی، ۲۴ درصد متوسط، ۷ درصد شدید و ۱ درصد افسردگی خیلی شدید داشتند که این تفاوت می‌تواند به‌دلیل اختلاف بازه زمانی ایجاد شده باشد (۱۶). همچنین این نتایج با نتایج تحقیقات دیگری که در این مورد انجام شده به همین نسبت هماهنگی دارد (۲،۳). نتایج نشان داد که خانم‌ها افسردگی بیشتری نسبت به آقایان دارند؛ به عبارت دیگر بین جنسیت و افسردگی رابطه‌ی معناداری وجود دارد. در واقع جنسیت در میزان افسردگی آنان تأثیر داشته است. مطالعه محمودی و ذهنی که به بررسی میزان افسردگی در پرستاران نوبت کاری بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی کردستان در سال ۱۳۹۱ پرداختند نیز به این نتیجه رسیدند که میزان افسردگی در خانم‌ها دو برابر آقایان است (۱۶).

همچنین با انجام آزمون کای دو مشاهده شد که رابطه‌ی معناداری میان سال تحصیلی و میزان افسردگی وجود داردکه این میزان در مقایسه با مطالعه انجام‌شده توسط عابدینی و همکاران که در سال ۱۳۸۶ صورت گرفت، افزایش چشمگیری را به‌خصوص در سال‌های دوم و چهارم تحصیلی

[Downloaded from tbsrj.mazums.ac.ir on 2026-11-15]

جدول ۶: توزیع فراوانی و درصد دانشجویان مورد مطالعه بر حسب میزان افسردگی و رشته تحصیلی

افسردگی-رشته تحصیلی طبیعی کمی افسرده			افسردگی				
			افسردگی شدید	به نسبت افسرده	نیازمند به مشاوره		
رشته تحصیلی	علوم آزمایشگاه	فراوانی	۱۲	۱۳	۳	۹	۱۰
		درصد	۱۳	۳۰	۲۶.۵	۲۶	۲۷
	اتاق عمل	فراوانی	۲۷	۵	۲	۵	۵
		درصد	۳۰	۱۳	۲۲.۳	۱۴	۱۳
	رادیولوژی	فراوانی	۱۵	۹	۲	۸	۷
		درصد	۱۷	۲۰	۲۴.۶	۲۳	۱۹.۵
	هوشبری	فراوانی	۱۷	۷	۳	۸	۱۲
		درصد	۲۰	۱۷	۲۵	۲۴	۳۰
	فناوری اطلاعات	فراوانی	۱۸	۹	۲	۷	۸
		درصد	۲۰	۲۰	۲۳	۲۳	۲۰
	کل	فراوانی	۸۹	۴۵	۱۰	۳۶	۴۰
		درصد	۴۰	۲۲	۴	۱۶	۱۸

نشان داد (۱۳). همچنین با توجه به این آزمون رابطه‌ی معناداری میان تأهل و میزان افسردگی یافت شد؛ به‌طوری که مجردین از افسردگی بیشتری رنج می‌بردند و این رابطه در مطالعه جلیلیان و همکارن که در سال ۱۳۹۰ انجام شد نیز به اثبات رسیده که سطح معناداری این متغیر ۰/۰۰۹ بوده است (۱۵). میان رضایت از رشته تحصیلی و افسردگی نیز رابطه‌ی معناداری مشاهده گردید، چنانکه افرادی که از رشته تحصیلی خود راضی نبودند، افسردگی بیشتری داشتند و این رابطه در مطالعه انجام شده توسط حسینی و همکاران در سال ۱۳۸۳ نیز مشاهده شد که در این مطالعه میزان رضایت از رشته تحصیلی در دانشجویان پیراپزشکی ۷۱ درصد بود (۱۴). آزمون کای دو رابطه‌ی معناداری را میان رتبه تولد و میزان افسردگی نشان داد؛ به‌طوری که افراد با رتبه اول تولد افسردگی بیشتری داشتند و تنها ۱۳ درصد این افراد طبیعی بودندکه این مقدار با توجه به مطالعه عابدینی و همکاران که در سال ۱۳۸۶ انجام شد، همسو بوده؛ ولی کاهش قابل‌توجهی را نشان داده و این مقدار از ۵۵ درصد افراد طبیعی با رتبه تولد اول به ۱۳ درصد در مطالعه حاضر کاهش یافته است (۱۳). با توجه به نتایج پژوهش حاضر که بیانگر فراوانی افسردگی در بین دانشجویان است، باید تدابیری اتخاذ گردد تا عواملی که در بروز افسردگی مؤثر هستند، کاهش یابند و با شناخت سریع و به موقع، از عواقب آن پیشگیری شود؛ بنابراین موارد زیر پیشنهاد می‌شود:

- فراهم نمودن امکانات رفاهی بیشتر برای دانشجویان
- اتخاذ تدابیری که دانش‌آموزان دبیرستانی برای ورود به دانشگاه آمادگی لازم را داشته باشند و رشته‌ی مورد علاقه خود را انتخاب کنند.
- شناسایی علل عدم علاقه دانشجویان به رشته و انجام اقدامات لازم برای پیشگیری از آن
- ایجاد فضای مشارکت در بین دانشجویان در انواع

[Downloaded from tbsrj.mazums.ac.ir on 2026-11-15]

فعالیت‌های علمی، فرهنگی و تفریحی
- ایجاد مراکز مشاوره و تقویت آن و همچنین تشویق دانشجویان برای مراجعه به مشاور

تشکر و قدردانی

از تمامی افرادی که ما را در تدیوین این مقاله یاری نموده اند کمال تشکر و قدردانی را داریم.

References

1. Salehikhah A. Depression from Islam´s view and new science. Tehran: Hossein Fahmide Press; 1995.
2. Salehi B. Depression symptoms prevalence general health status and its risk factors in dormitory students of Arak Universities. J Med Sci Arak 2008; 5(4):25-36 (Persian).
3. Akiskal H. Mood disorder. In: Comprehensive textbook of psychiatry. Kaplan HI, Sadock BJ, editors. 7th ed Baltimore, USA: Williams &Wilkins; 2001. P. 1284-1431.
4. Snelgrove SR. Occupational stress and job satisfaction: a community study of health visitors, district nurses and community psychiatric nurses. J Nurs Manay 1999; 6(2):67-104.
5. Beck AT, Steer RA, Brown GK. Beck depression inventory-II. 2th ed. San Antonio: The Psychological Corporation; 1996.
6. Goldberg DP, Gater R, Sartorius N, Ustun TB, Piccinelli M, Gureje O, et al. The validity of two version of the GHQ in the WHO study of mental illness in general health care. Psychol Med 1997; 27(1):191-197.
7. Navidian A, Arbabi Sarjou A, Kikhai A. Frequency of mental disturbances in hemodialysis patients referred to hemodialysis ward of Khatamol Anbia Hospital in Zahedan. J Med Gilan Univ Sci 2006; 58(15):61-67 (Persian).
8. Mahmoudi A, Salehi MN, Ghamari F, Salehi B. Depression symptoms prevalence, general health status and its risk factors in dormitory student of Arak Universities 2008. Arak Med Univ J 2009; 12(3):116-123 (Persian).
9. Ross R, Zaller R, Srisaeng P, Yimmee S, Somchid S, Sawatphanit W. Depression, stress, emotional support, and self-esteem among baccalaureate nursing students in Thailand. Int J Nurse Educ Scholarsh 2005; 2:25.
10. Zeighami R, Sharifi F, Ayatollahi A, Ashkani H. A survey of stress factors in nursing students in Shiraz University of Medical Sciences. Medical student's Mental Health National Congress, Tehran, Iran; 2004. P. 16 (Persian).
11. Canty-Mitchell J, Zimet GD. Psychometric properties of multidimensional scale of perceived social support in urban adolescents. Am J Community Psychol 2000; 28(3):391-400.
12. Zarifnejhad GH, Hesari R. Evaluation of nurse's depression at three shifts at Mashhad university of medical science hospitals. J Mashhad Sch Nurs Midwfery 2000; 7(2):1-13 (Persian).6-; 58(15):61-67 (Persian).
13. Peden AR, Hall LA, Rayens MK, Beebe L. Negative thinking mediates the effect of self-esteem on depressive symptoms in college women. Nurs Res 2000; 49(4):201-207.

[Downloaded from tbsrj.mazums.ac.ir on 2026-11-15]